

Harp dolayısıyla karadan, denizden ve havadan memleketimize gelmekte olan mülteciler hakkında kanun lâiyhası ve Millî müdafaa ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/665)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/3786

6 - VIII - 1941

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Harp dolayısıyla karadan, denizden ve havadan memleketimize gelmekte bulunan mültecilerin ve beraberlerinde getirdikleri esliha, mühimmat ve sair harp vasıtalarının idare ve bakımları hakkında Millî Müdafaa vekilliğine hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 5 - VIII - 1941 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Esbabı mucibe lâiyhası

Harp dolayısıyla yabancı mamleketlerden memleketimize gerek kıta halinde ve gerek perakende surette karadan, denizden ve havadan mülteciler gelmektedir.

Ne şekilde olursa olsun bu mültecilerin idare ve bakımları ve bir kayıt ve şart altında bulundurulmalarının temini Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetine bir vazife teşkil eylemektedir.

Mültecilerin idare ve bakımlarının ne tarzda temin edileceğine dair mevzuatımızda esaslı hükümler mevcut bulunmamaktadır.

Gerçi muhacir ve mültecilerin tarzı idaresi hakkında 5 haziran 1337 tarihli bir nizamname ve bir de Lâhey mukarreratında bazı umumî fıkralar varsa da bunlar ihtiyacı karşılayacak mahiyette bulunmadığı gibi mültecilere ait hizmetlerin istilzam ettiği masrafların bütçemizin hangi tertibine taallük edeceği ve muhtelif dairelerin bu hususta yapacakları masrafların hesapları nasıl ve nerede toplanacağı tayin edilmemiş olduğundan mültecilerin idareleri bir takım muhabere ve münakaşalara yol açtığı cihetle mültecilerin bakımına ve beraber getirdikleri esliha, mühimmat, eşya ve bilûmum harp vasıtalarına ait hizmetleri esaslı bir hükme raptederek tanzim eylemek maksadile bağı kanun lâiyhası takdim olunmuştur.

Bunda :

- A) Mültecilerin esliha, mühimmat ve sair harp vasıtalarından tecridi;
- B) Mültecilerin beraber getirecekleri esliha, mühimmat, eşya, gemi ve tayyare ve sair harp vasıtalarının hüsnü halde muhafazası ve bunun için icabeden masrafların yapılması;
- C) Kampa girecek mültecilerin dışarıda çalışmalarına imkân olmayacağı cihetle bunlardan subay ve askerî memurlara ordumuzdaki muadili rütbelerine mahsus maaş verilmesi ve erlerin ordumuz eratı gibi iase, ilbas ve tedavi edilmeleri ve zarurî ihtiyaçları için maaş almaları;
- D) Mültecilerden sivil şahısların geldikleri günden itibaren en yakın muhacir ve mülteci komisyonlarına devir ve teslim edilinceye kadar idarelerinin orduca temini;
- E) Yabancı asker mültecilerin bakımları hayır cemiyetlerine devrolunduğu takdirde yapılacak muamele;
- F) Mülteciler namma yapılacak masraflar bütçemizin tanziminde derpiş edilmemiş olacağından

bu uğurda yapılacak masrafların muahharan bütçeye zammı ve ilâvesi;

(G) Mülteci kamplarında inzibatın ve lûsnü idaresinin tesisi;

H) Mültecilerin lâbi olacağı adli esasların tayini;

İ. Mültecilere yapılacak masraflara ait hesaplar için ne gibi vesaik tertibi icabedeceğinin ve bu hesaplar nasıl ve nerede tevhit olunacağını ve mültecilerle gelecek esliha, mühimmat, eşya ve sair harp vasıtalarının tarzı tesellümü ve muhafaza ve bakımları hakkındaki esasların velhasıl işbu Lâyihaya müteallik sair hususatin talimatnameler ile tayin ve tanzimini.

Derpis edilmiştir.

Millî Müdafaa encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Millî Müdafaa encümeni

Esas No. 1/665

Karar No. 38

7 - VIII - 1941

Yüksek Reisliğe

Harp dolayısıyla karadan, denizden ve havadan memleketimize gelmekte bulunan mültecilerin ve beraberlerinde getirdikleri esliha, mühimmat ve sair harp vasıtalarının idare ve bakımları hakkında Millî Müdafaa vekilliğince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetinece Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte gönderildiğine dair olup Encümenimize havale edilen Başvekâletin 6 ağustos 1941 tarihli ve 6/3786 sayılı tezkeresi Millî Müdafaa ve Hariciye vekillerile Maliye Müsteşarı ve İskân umum müdürü ve Münakalât vekâletinden gönderilen memur butundukları halde Encümenimizce okundu ve izabı görüşüldü.

Verilen izahata ve bağı esbabı mucibeye göre aralarında harp hali mevcut olan Devletler ordularına mensup olup memleketimize iltica eden ve Hukuku düvel esasatına göre haklarında muamele ifası lâzım olan yabancı askerlerin idare ve bakımları hakkında olumacak muameleye dair mevzuatımızda kâfi derecede ve ihtiyacı karşılayacak mahiyette esaslı hükümler mevcut bulunmadığı eihetle kanun lâyihası Encümenimizce esas itibarile kabul edilmiştir.

Aneak lâyihanın birinci maddesinde sivil olarak iltica eden askerî şahıslar hakkında aynı muamele yapılacağından son fıkranın yazılmasına lüzum görülmemiştir.

İkinci madde aynen. Ve üçüncü madde küçük bir tadil ile kabul edilmiştir.

Lâyihanın dördüncü maddesi enterne edilen askerî şahıslara ne suretle yardım yapılacağına dairdir. Her ne kadar lâyihada bunlara Türk askerî şahısları gibi maaş verileceği ve muamele yapılacağı yazılmakta ise de Encümenimiz Hükûmetin Milletler arası Anlaşmalar ve Devletler hukuku kaidelerine göre alâkalı Devletlerle müzakere ve yapılacak yardım miktarını tesbit edebilmesini temin maksadile maddeyi yazılı şekilde tadil ederek kabul etmiştir.

Beşinci madde sivil mülteciler hakkındadır. 2510 ve 2848 sayılı kanunlar esasen bu kabîl sivil mülteciler hakkında ne suretle muamele yapılacağını tasrih eylemekte ve bunlar için ayrıca ahkâm vazna lüzum bulunmamakta olduğundan mezkûr madde lâyihadan çıkarılmıştır.

Altıncı madde enterne edilenerin idarelerinin hayır cemiyetlerine devrolunabileceği hakkındadır. Her ne kadar lâyihada umumî olarak (Hayır cemiyetleri) denilmiş ise de bu mühim vazifeyi Kızılay cemiyetinin yapacağı tabii olduğundan hayır cemiyeti yerine (Kızılay Cemiyeti) ikame olunmuştur.

Kızılay cemiyetinin işi üzerine aldığı tarihten itibaren enterne edilenerin ilbas, iâşe, iskân nakil, tedavi ve sair bütün masraflarının bilâhare Hükûmetçe Kızılay cemiyetine ödeneceği tasrih edilerek madde kabul olunmuştur.

Yedinci madde küçük bir tadil ile ve 8 ve 10 neu maddeler aynen kabul olunmuş ve lüzum görülmediği için 9 neu madde kaldırılmış ve madde sıra numaraları buna göre değiştiril-

miştir.

On birinci madde kanununun 1 nisandan itibaren meri olmasına lüzum göstermekte ise de Encümen kanun heyeti umumiyesinin geçmiş bir tarihten meri olmasını muvafık görmemiş ve 1 nisan 1941 tarihinden itibaren Millî Müdafaa vekâletince mülteciler için yapılan masrafların kabul olunduğu tarzında bir muvakkat madde kaleme alarak lâyhaya ilâve edilmiştir.

Havalesi veçhile Bütçe encümenine verilmek ve Heyeti Umumiyede müstacelen müzakere

edilmek ricasıle Yüksek Başkanlığa sunulur.

M. M. E. Reisi	M. M.	Kâtip
Diyarbakır	Samsun	Konya
<i>K. Sevüktekin</i>	<i>Amiral F. Engin</i>	<i>V. Bilgin</i>
Çankırı	Çorum	Gümüşane
Dr. A. Arkan	E. S. Akgöl	Y. Z. ZARBUN
Kars	Kayseri	Kayseri
<i>II. Kızıdoğan</i>	<i>N. Toker</i>	<i>S. Turgay</i>
Manisa	Muğla	Samsun
<i>K. N. Duru</i>	<i>S. Güneş</i>	<i>R. Barkın</i>
Seyhan	Urfa	Van
<i>S. Tekelioğlu</i>	<i>Gl. A. Yazgan</i>	<i>C. Arat</i>

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 157

Esas No. 1/665

8 - VIII - 1941

Yüksek Reisliğe

Harp dolayısıyla karadan, denizden ve havadan memleketimize gelmekte olan mültecilerin ve beraberlerinde getirdikleri esliha, mühimmat ve sair harp vasıtalarının idare ve bakımları hakkında Millî Müdafaa vekillîğince hazırlanıp Başvekâletin 6 - VIII - 1941 tarih ve 6/3786 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Millî Müdafaa encümeni mazbatasile birlikte Encümenimize tevdi buyurulmakla Millî Müdafaa vekili Saffet Arkan, Maliye vekili Fuat Ağraî, Hariciye vekâleti namına Vekâlet hukuk müşaviri ile Sıhhat ve içtimaî muavenet vekâleti namına İskân umum müdürü hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu:

Yabancı memleketlerden memleketimize iltica edecekler hakkında Hukuku düvel kaideleri mucibince muamele ifası tabî olup bunlardan sivil olanlar hakkında mevcut İskân kanunu hükümleri dairesinde hareket edilmekte ise de muharip ordulara mensup asker mülteciler hakkında bu hususa dair Lâhide aktedilen ve Türkiye'nin de imzası bulunan mukavele ahkâmı tatbik olunarak bunlar enterne edilmektedir. Ancak bu kabîl askerî eşhasın ilbas, iaşe ve harçlıklarının idare ve inzibatlarının ne suretle temin edileceğine ve beraberlerinde getirecekleri şahsî ve askerî eşya hakkında ne muamele yapılacağına dair mevzuatımız meyanında sarîh ahkâm mevcut olma-

dığından bu hususların bir esasa bağlanarak her türlü ihtilâfın önüne geçilmesi zaruretî hâsıl olduğundan bu maksadı temin için tanzim ve sevk edildiği anlaşılan lâyiha esas itibarile Encümenimizce de kabule şayan görülerek Millî Müdafaa encümeni metni müzakereye esas tutulmuştur.

Lâyihanın başlığı maksadı daha sarîh ifade edecek bir tarzda yazılmıştır.

Hangi memleketten gelirse gelsin bu kanunun mevzuuna girecek olanlar yalnız muharip yabancı ordu mensupları bulunduğuundan birinci maddede bu husus tebarüz ettirilmiş ve maddenin son fıkrası dördüncü maddede ayrıca tasrih edilmiş olduğundan buradan kaldırılmıştır.

İkinci madde aynen, üçüncü madde bir ibare değişikliğiyle kabul edilmiştir.

İşbu askerî mültecilere yapılacak masraf ve yardımlar hakkında bunların mensup oldukları Devletlerle mukavele aktine Hükümetin mezun kılınması için müzakere sırasında Hükümetçe yapılan teklif Encümenimizce de muvafık görülmüş ve dördüncü maddede bu husus temin edilmekle beraber yapılacak masrafların hangi hesapta toplanacağı da tasrih edilmek suretile mezkûr madde kabul edilmiştir.

Beş ve altmıncı maddeler aynen kabul edilmiş ve yedinci maddede bir tavzih yapılmıştır.

Muvakkat madde, maksadı daha vazih ifade edecek şekilde tadil edilmiş ve sekizinci maddede bir ibare değişikliği yapılmıştır.

Bu esaslar dairesinde hazırlanan kanun lâ-yihası müstacelen müzakere edilmek dileğiyle Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Reis	Reis V.	M. M.
Çorum	Kastamonu	Muğla
Mezun	T. Coşkan	H. Kitabci

Kâtip	Bolu	Bursa
İstanbul	C. Sait Siren	Dr. Sadi Konuk
F. Öymen	Gümüşane	İsparta
Giresun	D. Sakarya	M. Karaağaç
M. Akkaya	Kayseri	Kayseri
İsparta	F. Baysal	S. Serim
R. Ünlü	Maras	Mardin
Malatya	M. Bozdoğan	R. Erten
M. Öker	Ordu	Samsun
	H. Yalman	M. A. Yörüker
	Seyhan	Yozgad
	S. Çam	A. Sungur

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Harp dolayısıyla karadan, denizden ve havadan memleketimize gelmekte olan mülteciler hakkında kanun lâ-yihası

MADDE 1 — Yabancı memleketlerden harp dolayısıyla Türkiyeye iltica eden yabancı ordu mensuplarının Türkiye topraklarına girdikleri tarihten itibaren iade olunacakları tarihe kadar nakil, iâşe, ilbas, iskân ve tedavi hususlarını Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti deruhde eder. Bu vazife bidayeten Millî müdafaa teşkilâtı tarafından yapılır. Yabancı ordu mensupları silâhsız ve teçhizatsız ve sivil elbiseyi lâbis olarak iltica etmiş olsalar dahi bunlar, askerî mülteci addedilir.

MADDE 2 — Mülteciler topraklarımıza ayak bastıklarında ve kara sularımıza girdiklerinde esliha, mühimmat ve sair harp vasıtalarından tecrit edilirler.

MADDE 3 — Mültecilerin üzerindeki eşya ile beraberlerinde getirdikleri zatî eşyadan mada (kara, deniz, hava) esliha, mühimmat, teçhizat, nakil vasıtaları, gemi, tayyare ve sair askerî eşya orduca tahtı muhafazaya alınır ve bunların hüsnü halde muhafazaları için icabeden masraflar da yapılır.

MADDE 4 — İltica edenlerden subay ve askerî memur olanlarına Türkiye Cumhuriyeti ordusunda muadili rütbelerine mahsus maaş verilir ve bunların tedavileri hususunda Türkiye

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Harp dolayısıyla karadan, denizden ve havadan memleketimize gelmekte olan mülteciler hakkında kanun lâ-yihası

MADDE 1 — Yabancı memleketlerden harp dolayısıyla Türkiyeye iltica eden yabancı ordu mensuplarının Türkiye topraklarına girdikleri tarihten itibaren iade olunacakları tarihe kadar nakil, iâşe, ilbas, iskân ve tedavi hususlarını Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti deruhde eder. Bu vazife bidayeten Millî Müdafaa teşkilâtı tarafından yapılır.

MAADDE 2 — Hükûmetin ikinci maddesi aynen.

MADDE 3 — Mültecilerin üzerindeki eşya ile beraberlerinde getirdikleri zatî eşyadan mada (kara, deniz, hava) esliha, mühimmat, teçhizat, nakil vasıtaları, gemi, tayyare ve sair askerî eşya ve her çeşit harp malzemesi orduca tahtı muhafazaya alınır ve bunların muhafazaları için icabeden masraflar da yapılır.

MADDE 4 — Enterne edilmiş subay ve askerî memurlarla erlere Türkiye Hükûmetince takdir olunacak nakti yardım yapılır ve bu masraflarla birinci maddenin istilzam ettiği sair

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Muharip yabancı ordu mensuplarından Türkiye-ye iltica edenler hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1 — Yabancı memleketlerden Türkiyeye iltica eden muharip yabancı ordu mensuplarının Türkiye topraklarına girdikleri tarihten itibaren iade olunacakları tarihe kadar nakil, iâşe, ilbas, iskân ve tedavi hususları Hükümetçe temin olunur.

MADDE 2 — Hükümetin ikinci maddesi aynen.

MADDE 3 — Mültecilerin üzerindeki eşya ile beraberlerinde getirdikleri zatî eşyadan mada (Kara, deniz ve hava) esliha, mühimmat, teçhizat, nakil vasıtaları, gemi, tayyare vesair askerî eşya ve her çeşit harp malzemesi orduca muhafaza altına alınır ve bunların muhafazaları için icabeden masraflar da yapılır.

MADDE 4 — Enterne edilmiş subay ve askerî memurlarla erlerin iâşe ve ilbasları ve kendilerine yapılacak yardım hakkında mensup oldukları Hükümetlerle mukavele akdine Hükü-

Hü.

M. M. E.

Cümhuriyeti subay ve askerî memurları gibi muameleye tâbi tutulurlar ve mülteci eratın maaş, iâşe, ilbas ve sair idare hususları Türkiye Cümhuriyeti ordusu eratı misillü temin olunur. Bu masraflar Millî müdafaa vekâleti bütçesinin masraflarına taallûk ettiği tertiplerinden tediyeye edilir.

masraflar Millî Müdafaa vekâleti bütçesinin taallûk ettiği tertiplerinden tediyeye olunur.

MADDE 5 — Mültecilerden sivil şahısların dahi geldikleri günden itibaren en yakın muhacir ve mülteci komisyonlarına devir ve teslim edilinceye kadar sevk, iâşe ve sair bakımları orduca temin olunur. Muhacir ve mülteci komisyonlarına devir ve teslim olunan sivil mülteciler 510 ve 2848 sayılı kanunlar hükümleri dairesinde muameleye ve muhtaç olanları Türkiyede kaldıkları müddetçe iskân yardımlarına tâbi tutulurlar.

MADDE 6 — Mültecilerden asker olanların idarelerinin hayır cemiyetlerine devri halinde idare işleri işbu kanun hükümleri dairesinde mezkûr cemiyetler tarafından temin olunur ve bu cemiyetlerin yapacağı masraflar bilâhare Hükûmetçe cemiyete iade olunur.

MADDE 5 — Enterne edilen yabancı askerlerin idareleri Kızılay cemiyetine devredilebilir. Devredildiği takdirde nakil, iâşe, ilbas, iskân ve tedavi gibi bilûmum idare işleri cemiyet tarafından yapılır ve masrafları bilâhare Hükûmetçe cemiyete iade olunur.

MADDE 7 — Tesis edilecek mülteci kamplarındaki inzibatın temini ve buna müteallik işlerin tanzim ve idaresi Türk ordusu Dahilî hizmet kanununun esaslarına göre bir talimatname ile tesbit olunur.

MADDE 6 — Enterne edilenler için tesis edilecek kamplardaki inzibatın temini ve buna müteallik işlerin tanzim ve idaresi Türk ordusu dahilî hizmet kanununun esaslarına göre Millî Müdafaa vekilligince tesbit olunur.

MADDE 8 — Enterne edilen yabancı askerî şahısların cezaî muameleleri askerî ceza ve askerî muhakeme usulleri kanunlarına tâbidir.

MADDE 7 — Hükûmetin 8 nci maddesi aynen.

MADDE 9 — Bu kanunun tatbik tarzı Millî Müdafaa vekâletince ihzar edilecek bir talimatname ile temin olunur.

MUVAKKAT MADDE 1 — Harp dolayısıyla 1 nisan 1941 tarihinden itibaren yabancı memleketlerden Türkiyeye iltica edenler için Millî Müdafaa vekâletince yapılan masraflar kabul olunmuştur.

MADDE 10 — Bu kanunun hükümlerini icra İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

MADDE 8 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

B. E.

met mezundur. Mukavele bulunmadığı takdirde bu hususta yapılacak masraflar ve naktî yardımlar Hükümetçe takdir olunur ve bu masraflarla birinci maddenin istilzam ettiği sair masraflar hususî bir hesaba kaydedilmek suretile Millî Müdafaa vekâleti bütçesinin taallûk ettiği tertiplerinden ödenir.

MADDE 5 — Millî Müdafaa encümeninin beşinci maddesi aynen.

MADDE 6 — Millî Müdafaa encümeninin altıncı maddesi aynen.

MADDE 7 — Enterne edilen yabancı askerî şahısların cezaî muameleleri Türk askerî ceza ve Askerî muhakeme usulleri kanunlarına tâbidir.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun neşri tarihine kadar Türkiyeye iltica edip enterne edilenler için Millî Müdafaa vekâletince yapılan masraflar bu kanun hükümlerine göre kayıt ve mahsup olunur

MADDE 8 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meridir.

Hü.

MADDE 11 — Bu kanun nisan 1941 iptidasından muteberdir.

5 - VIII - 1941

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>H. Menemencioğlu</i>	<i>S. Arıkan</i>
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
<i>Fayık Öztrak</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Yücel</i>	<i>A. F. Cebesoy</i>	<i>S. Day</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. H. Alataş</i>	<i>R. Karadeniz</i>	<i>Muhlis Erkmen</i>
Mü. V.		Ti. V.
<i>C. K. İncedayı</i>		<i>M. Ökmen</i>

M. M. E.

MADDE 9 — Hükûmetin 10 ncu maddesi aynen.

B. E.

**MADDE 9 — Hükümetin onuncu maddesi
aynen.**

